

LISA ✓

ADVOKAADIBÜROO SIIRI SCHNEIDER

Arvamus

01.03.2024

Arvamus on analüüsitud, kas Eesti lippu kandval konteinerlaeval NANTO töötavatele laevapere liikmetele on tagatud töötingimused vastavalt Eesti Vabariigi seadustele. Arvamuse tellis Eesti Meremeeste Sõltumatu Ametiühing (EMSA).

Arvamuse andmiseks on analüüsitud ITF (International Transport Workers Federation) inspektori poolt (kes töötab Hispaanias, Barcelonas) EMSA-le saadetud dokumente, millised inspektor sai 2014 veebruaris konteinerlaevalt NANTO sel ajal, kui laev viibis Barcelona sadamas. Eesti Vabariigi merelaevatunnis nr 945 on saadud Eesti Vabariigi laevaregistrist.

Dokumendid:

1. NANTO *IMO Crew list 21.02.2024* (konteinerlaev NANTO laevapere liikmete nimekiri 21.02.2024);
2. *Seafarer's Employment agreement* (nelja laevapere liikme meretöölepingud)
3. *Standard terms and conditions governing seafarer's employment contract* (meretöölepingu tüüptingimused);
4. *Record of hours of work in January 2024 and rest of seafarers* (kahe laevapere liikme töötatud tundide ja puhketundide tabel jaanuaris 2024);
5. *Final wages account* (kahe laevapere liikme palgalehed jaanuar 2024);
6. Eesti Vabariigi merelaevatunnistus nr 945;

Eesti Vabariigi merelaevatunnistusest nr 945 (dokument nr 6) nähtub, et konteinerlaev NANTO on kantud Tartu Maakohtu kinnistusosakonnas peetavasse laevaregistrisse ja laeval on õigus kanda Eesti lippu. Laeva omanik ja vastutav isik on Eesti Vabariigi äriühing Lanemeri OÜ, registrikood 16234007.

Seaduse kohaselt kohaldatakse Eesti laevaregistrisse kantud laeval töötamisele meretöö seadust (MTöös § 2 lg 1). Laevapere liikme töösuhetele kohaldatakse töölepingu seadust (TLS) ja teisi töösuhet reguleerivaid õigusakte meretöö seaduses sätestatud erisustega (MTöös § 6). Meretöö seaduses ja teistes töösuhet reguleerivates õigusaktides sätestatud laevapere liikme kahjuks kõrvalekalduv kokkulepe on tühine, välja arvatud juhul, kui sellise kokkuleppe võimalus on meretöö seaduses ette nähtud (MTöös § 7).

Esitatud dokumente uurides saab väita, et konteinerlaeva NANTO meretöölepingutes esineb vastuolusid Eesti Vabariigi seadustega ja laevapere liikmete osa töötingimusi ei vasta Eesti Vabariigi seadustele.

LEAS

1. Meretöölepingutes puudub inimese nimi, kes Lanemeri OÜ poolt on lepingu sõlminud

Fakt: esitatud meretöölepingute (dokument nr 2) kohaselt on laevaomanik ja reeder Lanemeri OÜ, aga lepingutel puudub Lanemeri OÜ-d esindava füüsilise isiku nimi.

Rikkumine: käesoleval juhul ei ole kontrollitav, kes on reeder poolt meretöölepingu Lanemeri OÜ esindajana sõlminud ja kas sellel isikul on üldse volitused vastavat lepingut sõlmida. Lepingu lõpus on sõna „Lanemeri OÜ“ järgi näha mitteloetavat „konksu“. Meretöölepingut reeder poolt allkirjastanud isikut ei ole võimalik identifitseerida ja on küsitav, kas meretööleping üldse on sõlmitud Lanemeri OÜ poolt.

2. Meretöölepingutes puuduvad põhjused tähtajaliste meretöölepingute sõlmimiseks.

Fakt: Esitatud meretöölepingud (dokument nr 2) on kõik tähtajalised: üks meretöö leping 3+/-1 kuud, üks meretöö leping 4+/-1 kuud; kaks meretöö lepingut 8+/-1 kuud.

Rikkumine: Tähtajalise meretöölepingu võib sõlmida, kui seda õigustavad töö ajutisest tähtajalisest iseloomust tulenevad mõjuvad põhjused, eelkõige kindlaksmääratud reis või reisid, töömahu ajutine suurenemine või navigatsiooniperiood (MTöös § 13 lg 1). Kuna käesoleval juhul meretöölepingust ei nähtu, et esineks põhjuseid sõlmida meretööleping tähtajalisena, siis eelduslikult on tähtajaliste meretöölepingute sõlmimisel rikutud meretöö seadust.

3. Osadele laevapere liikmetele makstakse töötasu alla Eesti Vabariigis kehtestatud töötasu alammäära.

Fakt: Laevapere liikme D.A. meretöölepingus on baaspalk 482 eurot kuus, garanteeritud ületunnitöö tasu 301 eurot kuus, igakuine puhkusetasu 129 eurot kuus ja staažitasu 88 eurot kuus (dokument nr 2).

Laevapere liikme B.A.K. meretöölepingus on baaspalk 658 eurot kuus, garanteeritud ületunnitöö tasu 411 eurot kuus, igakuine puhkusetasu 175 eurot kuus ja staažitasu 56 eurot kuus (dokument nr 2).

Baaspalk on ette nähtud töötasuna töötamise eest täistööajaga, s.o. 40 tundi seitsmepäevase ajavahemiku jooksul ja see ei arvesta ületunnitööd, mis tasustatakse eraldi. Seega ei saa asjaolu kontrollimisel, kas laevapere liikmele on tagatud töötasu alammääras töötasu maksmine, ületunnitöö tasu arvesse võtta. Samuti ei saa puhkusetasu töötasuna arvesse võtta, kuna puhkusetasu ei ole töötasu komponent. Seega saab väita, et laevapere liikme D.A. töötasu on 570 eurot kuus (482+88) ja laevapere liikme B.A.K. töötasu on 714 eurot kuus. (658+56).

Rikkumine: Vabariigi Valitsuse 08.12.2023 määrusega nr 113 kehtestati alates 01.01.2024 töötasu alammäär täistööajaga töötamise korral 820 eurot kuus. TLS § 29 lg 6 sätestab, et Vabariigi Valitsuse kehtestatud alammäära madalamat töötasu ei või töötajale maksta. Reeder ei ole taganud laevapere liikmetele töötasu maksmist vähemalt Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud töötasu alammääras. Laevapere liikme B.A.K. palgalehelt (dokument nr 5) nähtub, et täistööajaga töötamise eest maksti B.A.K.-le jaanuaris baaspalka 658 eurot ja staažitasu 56 eurot, seega kokku 714 eurot ehk alla Vabariigi Valitsuse kehtestatud alammäära.

4.Laevapere liikme poolt töötatud ületundide eest ei tasustada vähemalt 1,5 kordselt.

Fakt: esitatud meretöölepingutes (dokument nr 2) on ületunnitöö tasu fikseeritud summades ja fikseeritud ületundide arv on kõigis lepingutes 103 tundi.

Näiteks laevapere liikme D.A. meretöölepingus on kuu baaspalk 483 eurot ja fikseeritud ületunnitöö tasu 301 eurot (fikseeritud 103 ületunni eest).

Rikkumine: TLS § 44 lg 7 sätestab, et ületunnitöö hüvitamisel rahas maksab tööandja töötajale 1,5 kordset tasu. Jaanuaris 2024 oli D.A. meretöölepingujärgne tunnitasu tema baaspalka arvesse võttes 2,62 eurot (baaspalk 483 eurot : jaanuaris täistööaja normi järgi töötatud 184 töötundi). Seega oleks seadusele vastav D.A. ületunnitöö tasu 103 ületunni eest jaanuaris 2024.a. 404,79 eurot (tunnitasu 2,62 eurot * ületunnitöö koefitsient 1,5 * 103 ületundi), mitte 301 eurot. Laevapere liikmete meretöölepingud on ületunnitöö tasustamise summa osas ebaseaduslikud, kuna ei garanteeri laevapere liikmele ületunnitöö tasu koefitsendiga 1,5.

5.Laevapere liikme riigipühal töötamisel ei maksta 2-kordset töötasu.

Fakt: Laevapere liikme B.A.K meretöölepingust (dokument nr 2) nähtub, et tema baaspalk ühes kuus on 658 eurot. B.A.K. töötatud tundide ja puhketundide tabelis jaanuar 2024 (dokument nr 4) nähtub, et B.A.K. töötas muuhulgas ka 1.jaanuaril 2024.a. B.A.K.palgalehelt jaanuar 2024 (dokument nr 5) nähtub, et temale on jaanuar 2024 arvestatud baaspalk 658 eurot ehk summa, mis on meretöölepingus nimetatud täistööajaga töötamise eest, seega riigipühal töötamise eest temale jaanuaris 2024.a. 2-kordset töötasu makstud ei ole.

Rikkumine: TLS § 45 lg 2 sätestab, et kui tööaeg langeb riigipühale, maksab tööandja töö eest 2-kordset töötasu. Käesoleval juhul ei ole laevapere liikme 1.jaanuaril 2024 ehk riigipühal töötamisel 2-kordset töötasu makstud.

6. Laevapere liikmete diskrimineerimine

Faktid: Esitatud meretöölepingutest (dokument nr 2) nähtub, et reeder kohtleb laevapere liikmeid ebavõrdselt. *Ordinary Seaman (OS)* ehk tavaline madrus D.A. kes on rahvuselt indoneeslane, kuu baaspalk on 482 eurot, fikseeritud ületunnitöö tasu 301 eurot, igakuine puhkusetasu 129 eurot, staažitasu 88 eurot, kokku kogupalk 1000 eurot kuus. Teisel tavalisel madrusel B.M, kes on rahvuselt poolakas, on kuu baaspalk 912 eurot, fikseeritud ületunnitöö tasu 450 eurot, igakuine puhkusetasu 212 eurot, igakuine puhkuse toimetuleku toetus 126 eurot, kokku kogupalk 1700 eurot kuus.

Rikkumine: EV Põhiseadus § 12 sätestab, et kedagi ei tohi diskrimineerida rahvuse, rassi, nahavärvuse, soo, keele, päritolu, usutunnistuse, poliitiliste või muude veendumuste, samuti varalise ja sotsiaalse seisundi või muude asjaolude tõttu. Võrdse kohtlemise seadus § 2 lg 1 p 2 kohaselt on töötingimuste kehtestamisel ja töötasustamisel keelatud isikute diskrimineerimine nende rahvuse (etnilise kuuluvuse), rassi või nahavärvi tõttu. TLS § 3 sätestab, et tööandja peab tagama töötajate kaitse diskrimineerimise eest, järgima võrdse kohtlemise põhimõtet ning edendama võrdõiguslikkust vastavalt võrdse kohtlemise seadusele. Käesoleval juhul on sama tööd tegeva indoneeslase baaspalk 430 eurot väiksem kui sama tööd tegeva poola rahvusest laevapere liikme baaspalk (912-482=430). Indoneeslase baaspalk on

53% poola rahvusest laevapere liikme baaspalgast. Kogupalk on indoneesia rahvusest laevapere liikmel 1000 eurot, poola rahvusest laevapere liikmel 1700 eurot. Tegemist on diskrimineerimisega.

7. Reeder poolt meretöö lepingu ülesütlemise tingimused ei vasta seadusele.

Fakt: Esitatud meretöölepingu tüüptingimuste (dokument nr 3) punkt 11.1 kohaselt saab tööandja meretöö lepingu igal ajal üles öelda 30 päevase etteteatamise ajaga.

Rikkumine: TLS § 80 lg 1 sätestab et tähtajaline tööleping lõpeb tähtaja möödumisel. Tööandjal ei ole võimalik töölepingut (ei tähtajalist ega tähtajatut) igal ajal (ehk suvalisel ajal) ja ilma põhjuseta korraliselt üles öelda. TLS-st tuleneb, et tööandjal on õigus tööleping üles öelda ainult erakorraliselt TLS § 88 alusel (töötajast tuleneval põhjusel) või § 89 alusel (majanduslikel põhjustel). Seega rikutakse töölepingu seadust.

Arvamuse koostas

Advokaadibüroo Siiri Schneider vandeadvokaat Siiri Schneider